

Iwona Szymik

Katarzyna Urbaniec

nauczyciele bibliotekarze

Oddział TNBSP w Bielsku-Białej

botnbsp@wp.pl

Konferencje Oddziału TNBSP w Bielsku-Białej

Streszczenie: Celem artykułu jest zapoznanie z działalnością Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział Bielsko-Biała, które prowadzi szereg inicjatyw wspierających rangę biblioteki szkolnej i status zawodowy nauczycieli bibliotekarzy. Przedstawiono jedno z najważniejszych działań – organizację konferencji naukowych. Zamieszczono spisy wykładów i warsztatów, które miały miejsce podczas omawianych sesji.

Słowa kluczowe: Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział Bielsko-Biała, nauczyciele bibliotekarze, biblioteki szkolne, konferencje naukowe

Co to byłoby za życie, gdybyśmy nie mieli odwagi osiągnąć czegokolwiek?
Vincent van Gogh

Nauczyciele bibliotekarze zajmują specyficzne miejsce w rodzimych placówkach. Jest to związane przede wszystkim z faktem, że w szkole najczęściej jest tylko jeden bibliotekarz wśród kilkudziesięciu nauczycieli, a charakter jego pracy i zadań jest kompletnie różny od obowiązków zawodowych nauczycieli poszczególnych przedmiotów. Trudno więc dzielić się doświadczeniami i czerpać inspiracje jedynie we własnym gronie pedagogicznym. Nierzadko barierą dodatkową jest także brak nie tylko zrozumienia, ale nawet zainteresowania dla swoistych działań biblioteki szkolnej. Oddział Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich w Bielsku-Białej prowadzi zatem wiele działań wspierających rangę biblioteki szkolnej i status nauczyciela bibliotekarza, m.in. organizując wspólnie z innymi instytucjami konferencje naukowe.

Lektura pokarmem wyobraźni, czyli którą do czytelnika

Pierwsza konferencja *Lektura pokarmem wyobraźni, czyli którą do czytelnika* odbyła się 29 listopada 2016 r. w siedzibie współorganizatora – Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Bielsku-Białej i została poświęcona różnorodnym formom promocji czytelnictwa. Wzięło w niej udział około 70 uczestników. Wygłoszono następujące wykłady:

- *Dobre strony stanu czytelnictwa w Polsce* – Barbara Maria Morawiec, bibliotekarz i redaktor naczelna portalu Lustro Biblioteki;
- *Flashmob czytelnicy* – Katarzyna Urbaniec, nauczyciel bibliotekarz i pracownik Wydziału Zbiorów Audiowizualnych Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej;
- *Exlibris – szczypta humanizmu dla każdego* – dr hab. Krzysztof Marek Bąk, artysta plastyk i dziekan Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie.

Przeprowadzono też kilka warsztatów:

- „Kamishibai – czytam, piszę, ilustruję” (prezentacja książki *Mój przyjaciel Kemushi* oraz omówienie głównych cech i historii kamishibai) – Zofia Piątkowska-Wolska, założycielka wydawnictwa Tibum;
- „Olbrzym bez słów, czyli promocja czytelnictwa metodą dramy” – Iwona Kusak, instruktorka teatralna i pedagog dramy, kierownik Domu Kultury im. Wiktorii Kubisz w Bielsku-Białej;
- „Gra miejska w bibliotece” (tematem przewodnim gry miejskiej był secesyjny Pałacyk Rosta w Bielsku-Białej – uczestnicy poznawali jego historię oraz współczesne wykorzystanie za- bytkowych pomieszczeń) – K. Urbaniec wraz z bibliotekarzami Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej.

Konferencja na temat promocji czytelnictwa została zorganizowana przez Oddział TNBSP w Bielsku-Białej i Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Bielsku-Białej po raz pierwszy. Duży odzew ze strony nauczycieli bibliotekarzy regionu świadczył o ogromnej potrzebie wymiany doświadczeń i doskonalenia tej sfery pracy z młodym czytelnikiem. Na podstawie analizy złożonych ankiet ewaluacyjnych można było stwierdzić, że zaproponowane zagadnienia okazały się trafnie dobrane, wystąpienia okazały się atrakcyjne, a warsztaty przydatne. Największym zainteresowaniem uczestników cieszyły się przykłady dobrych praktyk i konkretnych rozwiązań. Zgromadzeni nauczyciele wysoko ocenili organizację przedsięwzięcia, przygotowane materiały oraz ogólną atmosferę spotkania w klimatycznym otoczeniu secesyjnej perły architektury. Zachęciło to członków naszego oddziału TNBSP do kontynuowania powyższych działań.

Książka czy wiedza, czyli różnorodność form i narzędzi edukacji

Druga konferencja pt. *Książka czy wiedza, czyli różnorodność form i narzędzi edukacji* odbyła się 28 listopada 2017 r. także w siedzibie i we współpracy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej i także została poświęcona różnorodnym formom promocji książki i czytelnictwa. Wzięło w niej udział około 50 uczestników. Wygłoszono następujące wykłady:

- *Oglądam, czytam, doświadczam. Książki obrazkowe w procesie edukacji dzieci i młodzieży* – Agnieszka Maroń, pracownik naukowy Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego;
- *Przyjdź – poznaj – skorzystaj. Różnorodność działań edukacyjnych na przykładzie Biblioteki Pedagogicznej w Olkuszu* – Halina Świtlicka, nauczyciel bibliotekarz Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie Filia w Olkuszu.

Wykłady dotyczyły fenomenu książki obrazkowej, której nie należy mylić z ilustrowaną, a także jej wyjątkowego wymiaru i potencjału edukacyjnego oraz możliwości różnorodnych działań dydaktycznych i wychowawczych w przestrzeni biblioteki nie tylko pedagogicznej, ze szczególnym zaakcentowaniem wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych.

W drugiej części przygotowano trzy warsztaty do wyboru, oferujące praktyczne zajęcia pobudzające kreatywność i rozwijające wyobraźnię młodego czytelnika:

- „Papier czerpany, niewyczerpane pomysły” – Halina Duraj, instruktorka i animatorka w Domu Kultury im. Wiktorii Kubisz w Bielsku-Białej;

- „Po drugiej stronie lustra, czyli jak przełamujemy bariery czytelnicze” – Dorota Cieśla, nauczyciel bibliotekarz Szkoły Podstawowej nr 3 im. Macierzy Szkolnej w Bielsku-Białej;
- „Książka artystyczna – niepowtarzalność formy” – Katarzyna Urbaniec, nauczyciel bibliotekarz I LO im. Mikołaja Kopernika w Bielsku-Białej.

Uczestnicy dowiedzieli się, w jaki sposób przeprowadzić udaną akcję czytelniczą w szkole, jak wykorzystać formę książki do tworzenia ciekawych prac artystycznych oraz zapoznali się z techniką tworzenia papieru czerpanego i możliwościami jego wykorzystania. Wydarzeniu towarzyszyła wystawa lapbooków, eksponatów książki artystycznej oraz różnych form z papieru. Konferencja czytelnicza cieszyła się sporym zainteresowaniem nauczycieli, wystąpienia zostały ocenione jako ciekawe, a warsztaty przydatne.

Przewodnik kulturalny, czyli jak rozwijać kompetencje kulturowe dzieci i młodzieży. Możliwości działań oraz współpracy bibliotek szkolnych z instytucjami kultury

Kolejna konferencja – *Przewodnik kulturalny, czyli jak rozwijać kompetencje kulturowe dzieci i młodzieży. Możliwości działań oraz współpracy bibliotek szkolnych z instytucjami kultur* – odbyła się 29 listopada 2019 r. pod honorowym patronatem prezydenta Bielska-Białej, Jarosława Klimaszewskiego. Nasz Oddział zorganizował ją wspólnie z Domem Kultury im. Wiktorii Kubisz w Bielsku-Białej. W przedsięwzięciu wzięło udział ponad 100 uczestników z całej Polski, m.in. z Pszczyny, Kielc, Zabrza, Mikołowa, Sosnowca, Żywca, Częstochowy, Gliwic, Oświęcimia, Rybnika, Cieszyna czy Radomia ([fotorelacja](#))¹. Konferencję rozpoczęły Iwona Kusak, kierownik Domu Kultury im. Wiktorii Kubisz i prezes bielskiego oddziału TNBSP, Katarzyna Urbaniec. Następnie I. Kusak wygłosiła krótką prelekcję na temat kompetencji kulturowych, a także zapoznała uczestników z projektem „Granice języka – granicami świata”, który był realizowany przez DK Kubiszówka. Katarzyna Urbaniec odniosła się do roli bibliotek szkolnych w kształtowaniu kompetencji kulturowych, tekstu literackiego jako fundamentu kultury, a także do pracy nauczyciela bibliotekarza. Ponadto wygłoszono trzy wykłady:

- *Kształtowanie elementarnych kompetencji czytelniczych jako zadanie bibliotek, a także kompetencji kultury w społeczeństwie informacyjnym* (podział i waga kompetencji kulturowych, a także nowatorskie metody nauki czytania dzieci młodszych) – dr Małgorzata Gwadera z Instytutu Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;
- *Uniwersum narracji – komiks* (artystyczna forma wypowiedzi oraz medium niosące przesłanie historyczno-dydaktyczne) – dr Marek Głowacki z Instytutu Sztuk Plastycznych Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie;
- prezentacja Klaudii Kwaśny z firmy WizjaNet na temat programu do obsługi bibliotek szkolnych MobiBiblioteka.

W przerwie można było zapoznać się z wystawą „Kreatywni w pracy, kreatywni prywatnie”, prezentującą dokonania członków bielskiego oddziału TNSBP. Uczestnicy mieli też okazję wziąć udział w warsztatach:

- „Jak trenować kompetencje przyszłości” – Katarzyna Skolimowska z FitEdukacji (Inspiracje dla Szkoły);

¹ Wszystkie odesłania do stron internetowych przedstawiają wersję aktualną w dn. 2.03.2022 r.

- „Mała ojczyzna – wielki szacunek” – Magdalena Georg ze Szkoły Podstawowej nr 37 w Bielsku-Białej;
- „Film poklatkowy, czyli ożyw zdjęcia ze swojego telefonu” – Bartłomiej Tabaka z Rude Cat Studio w Cieszynie;
- „Przeszłość i przyszłość – zbiory zabytkowe i nowe technologie” – Urszula Szabla, kierownik Działu Zbiorów Specjalnych Książnicy Beskidzkiej;
- warsztaty na temat świątecznych obyczajów pt. „Rok obrzędowy w tradycji polskiej: opłatek wigilijny” w Muzeum Historycznym na Zamku Sułkowskich;
- „Dla kogo kaligrafia?” – Kamil Bachmiński z Domu Kultury im. W. Kubisz;
- zwiedzanie Biura Wystaw Artystycznych pod opieką i z komentarzem Agaty Smalcerz, dyrektora BWA.

Teatr, drama, literatura – możliwości, narzędzia i sposoby pracy z użytkownikami bibliotek szkolnych i instytucji kultury, skierowana do nauczycieli bibliotekarzy, nauczycieli wiedzy o kulturze, polonistów oraz pracowników instytucji kultury

26 listopada 2021 r. bielski oddział TNBSP i Dom Kultury im. Wiktorii Kubisz zorganizował konferencję *Teatr, drama, literatura – możliwości, narzędzia i sposoby pracy z użytkownikami bibliotek szkolnych i instytucji kultury, skierowana do nauczycieli bibliotekarzy, nauczycieli wiedzy o kulturze, polonistów oraz pracowników instytucji kultury*, którą swym patronatem objął prezydent Bielska-Białej, J. Klimaszewski (krótka [relacja](#) i [materiały](#) w formie prezentacji internetowej). Celem konferencji było stworzenie platformy spotkania, porozumienia i wymiany doświadczeń dla przedstawicieli szerokiego grona wychowawców młodego pokolenia na temat miejsca i roli teatru, dramatu i terapeutycznych technik dramowych w wychowaniu i edukacji oraz przeciwdziałania skutkom izolacji społecznej. Wygłoszono cztery wykłady:

- *Działania teatralne inspirowane literaturą w przezwyciężaniu skutków izolacji społecznej* (online) – dr Małgorzata Gwadera, Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;
- *Dobre praktyki w zakresie dramy w bibliotekach* (online) – dr Hanna Langer, Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;
- *Teatr w szkole, ale jaki? Poradnik praktyka* – Krystyna Małecka, emerytowany kierownik Domu Kultury w Hałcnowie w Bielsku-Białej;
- *Teatr w Bielsku miejscem kształtowania postaw i kultury* – Jacek Kachel, Główny Specjalista Wydziału Prasowego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej.

Zorganizowano też osiem warsztatów:

- „Drama – wstęp do teatru” – Iwona Kusak, kierownik Domu Kultury im. Wiktorii Kubisz w Bielsku-Białej;
- „Jak pracować z amatorskimi zespołami teatralnymi” – Alicja Tołwińska, Szkoła Podstawowa nr 37, Bielsko-Biała;
- „Teatrzyk kamishibai w zajęciach edukacyjnych” – Magdalena Georg, Szkoła Podstawowa nr 37, Bielsko-Biała;
- „Wyzwolić artystę – twórcze towarzyszenie uczniowi w drodze do samego siebie” – Katarzyna Skolimowska, FitEdukacja, Bielsko-Biała;

- „Lalki w akcji – sztuka teatru lalek w edukacji” – Teatr Grodzki. Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne w Bielsku-Białej;
- „Nie dramatyzuj – przystępna adaptacja literatury z wykorzystaniem nowych technologii” – Justyna Gołąbek, Patrycja Dziech, Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej;
- „Warsztaty teatru cieni” – Barbara Rau, aktorka Teatru Lalek Banialuka w Bielsku-Białej;
- zwiedzanie Teatru Polskiego – Beata Król, kierownik biura organizacji widowni i impresariatu Teatru Polskiego w Bielsku-Białej.

Ramy konferencji rozrastają się, mamy coraz więcej pomysłów i coraz więcej chętnych do udziału w naszych przedsięwzięciach – czy to konferencjach, czy forach, czy wyjazdach naukowych. Ponieważ konferencje są nieodpłatne, radzimy sobie na różne sposoby: staramy się o partnerów i sponsorów, czasem pozyskujemy środki, organizując płatne szkolenia w ramach działań statutowych (zgodnie z przepisami dotyczącymi stowarzyszeń), ale efekt jest jeden: uczestnicy wysoko oceniają nasze działania. W przypadku ostatniej konferencji jedyną przeszkodą był koronawirus i wprowadzone restrykcje, z powodu których wielu chętnych nie mogło do nas dotrzeć. Mimo to udało się, konferencja odbyła się stacjonarnie, wzięło w niej udział ponad 40 osób i tylko dwa wykłady zrealizowano online. W przyszłości rozważamy realizację naszych konferencji w formie zdalnej, co być może jeszcze poszerzyłoby grono odbiorców, jednak zdajemy sobie sprawę, iż straci na tym przestrzeń warsztatowa przedsięwzięcia. Działając wspólnie z innymi podmiotami z naszego miasta, poszerzamy ofertę propozycji doskonalenia zawodowego i osobistego dla nauczycieli bibliotekarzy, polonistów, nauczycieli wiedzy o kulturze i pracowników kultury, tworzymy wspólną platformę komunikacji i wymiany myśli, prezentujemy bogatą ofertę instytucji kultury regionu oraz jako organizacja pożytku publicznego, przestajemy być anonimowi w miejscu, w którym żyjemy. Zapraszamy do Bielska-Białej!